

[Sigsgaard.]

kunne jo tyde på, at man måske alligevel har en fornemmelse af, at lærermangelen vil være et temmelig permanent fænomen.

Det er jeg enig i, at den vil være. Uddannelsesbehovet vil vokse på alle områder, og ikke mindst vil behovet for videreuddannelse hos lærerne stadig væk blive større. Jeg håber da også meget, at pædagogiske forsøg og pædagogiske fremskridt vil lægge beslag på flere uddannede pædagoger, med andre ord, at vi kommer til at opleve mange pædagogiske forsøg og fremskridt. Der vil altså være behov for stadig flere lærere.

Hvis man går ud fra den erkendelse, er det dobbelt nødvendigt at overveje, hvordan man bedst muligt anvender de lærerkræfter, der er til rådighed. Derfor må man måske i højere grad end hidtil spekulere over, om man i øget omfang kan bruge tekniske hjælpemidler, og om man kan inddrage personale uden den traditionelle pædagogiske uddannelse i arbejdet. Hvis man ser på de ældre årgange og regner med, at tilvalgsprincippet slår væsentligt kraftigere igennem, end det allerede er sket, samtidig med at undervisningspligten stadig udvides, så ser det ud, som om der bliver behov for en vældig lærerindsats. Men måske behøver den ikke at blive slet så voldsom, som det umiddelbart kunne se ud, hvis man også dér tænker lidt utraditionelt, hvis man går væk fra ideen om opdeling i klasser, væk fra de mere traditionelle undervisningsmetoder og erkender, at vel kan der være behov for undervisning i små grupper i visse emner og på visse områder, men at man på den anden side glimrende til visse ting kunne tænke sig 100 elever eller flere samlet til en time.

Jeg tror, at lidt utraditionel tænkning ville være på sin plads. Men skal den have plads og skal den give rimelige resultater, er det nødvendigt, at den har basis i en omfattende forsøgsvirksomhed. Jeg har gentagne gange her fra talerstolen opfordret til, at man gik i gang med en kraftig udvidelse af forsøgsvirksomheden. Det har ikke givet de store resultater endnu, men jeg vil gerne i dag gentage opfordringen. Det er simpelt hen rystende lidt penge, der bruges på forsøgsvirksomhed i folkeskolen, og jeg tror, det er et særdeles skidt sted at spare.

Dernæst vil jeg gerne varmt tilslutte mig de tanker, som den socialdemokratiske ord-

fører var inde på for et øjeblik siden om et lavere børnetal i de små klasser, måske med mulighed for senere at slå klasserne sammen, eller hvad man nu kan finde på. Jeg tror, at den opfattelse, man hidtil har haft, at børnetallet godt kunne være temmelig højt i de små klasser, men så skulle det endelig være lavere, når vi kom op i de højere klasser, måske er helt gal. Jeg tror, det tværtimod er vigtigt, at man i de små klasser har meget lave klassekvotienter. Erkendelsen af det er måske ved at brede sig. Jeg ser tegn på det i indførelsen af deletimerne, som jo er et stort fremskridt. Jeg tror altså på, at man må videre, og derfor kan jeg ikke være begejstret for det lovforslag, ministeren her kommer med.

Jeg håber, at man i udvalget vil tage det spørgsmål op, også på foranledning af hr. Karl Max Rasmussens bemærkninger. Jeg tror i hvert fald, at man må slå fast, at med 28 eller 30 børn i en skoleklasse kan der ikke leveres en ordentlig undervisning. Det er helt udelukket.

Jeg vil gerne knytte en enkelt bemærkning til bestemmelsen om antallet af børn i børnehaveklasserne, hvor det hedder, at det normalt ikke må overstige 18 og aldrig må overstige 22. Så vidt jeg erindrer, har de pædagoger, der arbejder med børnehaveklasserne, sagt, at det er helt uforsvarligt, hvis tallet overstiger 20, og at hvis man er oppe omkring de 20, bør der være en ung uddannet eller en ung under uddannelse som medhjælp for pædagogen i børnehaveklasserne. Derfor finder jeg det uheldigt, at man ikke kan få forbedringer på dette punkt, men at bestemmelsen her skal videreføres uændret.

Så er der bestemmelsen om, at ministeren kan fastsætte regler om et højeste antal lærerkræfter ved skolerne. Der vil jeg meget håbe, at man under udvalgsarbejdet får fastslået, at i tilfælde, hvor der gennemføres forsøgsarbejde ved et skolevæsen, bør det kunne begrunde dispensation fra eventuelle regler fastsat af undervisningsministeren om et højeste antal pædagoger, for ellers risikerer man, at man kvæler forsøgsarbejdet i skolerne. En lille dispensationsbestemmelse ville forbedre denne regel meget væsentligt.

Så har jeg hæftet mig ved oplysningerne i bemærkningerne om investeringerne i seminariebyggeri, og jeg synes ikke, det ser sær-